

L'OPINIÓ

Surt cada dissabte

15 cèntims

EDITORIAL

Experiència històrica

Gonçal de Reparaz acaba de publicar un llibre interessant que suggereix tota una sèrie de consideracions ben oportunes en l'actualitat.

Els que el llegeixin veuran com és cert això que diem i es faran càrrec de les causes, sovint insospitades, que han contribuït a la manera d'ésser del nostre país.

Especialment constata un fet que no voldríem deixar sense comentari; els esdeveniments històrics, la majoria de les vegades, són produïts independentment de la voluntat d'aquells que han treballat per produir-los.

Topete, en començar el famós pronunciament que el va fer popular al costat de Joan Prim i Ruiz Zorrilla, no tenia la

intenció d'enderrocar la monarquia; no aspirava més que a "desgreujar" uns acompanyats seus. Malgrat la pobresa manifieta d'aquest petit ideal, Topete, involuntàriament, féu possible el canvi radical que havia de dur al tron el Rei Amadeu de Savoia i més endavant al poder l'efímera República tan malaguanyada.

Només degut a errors i a flaqueja dels homes que tenien l'obligació de fer-ho, no fou aprofitada l'avinentsa que, sense sospitar-ho tan sols, oferiren Topete i els seus a la nació.

La Història és plena d'exemples com aquest, la qual cosa vol dir que si es compta amb una organització adequada es poden conduir les coses pel bon camí aprofitant un moment propici quan ni els més optimistes ho esperaren.

La qüestió de la Universitat de Gant

A les vigílies de la caiguda del ministeri Jaspas el periòdic "De Standaard", edició brussel·lesa del "Morgen Post" d'Anvers — periòdics de la fracció van Cauwelaert — deia aproximadament:

"Demà hom demanarà al grup catòlic d'ocupar-se novament de la flamenquització de la Universitat de Gant. Aquells que convocaran la nova reunió esperen trobar-hi segurament una fórmula d'avinença. Els catòlics flamencs, però, no tenen res a modificar de llur posició que la Universitat de Gant sigui integralment flamenca. Únicament pertoca als liberals de fer les concessions necessàries si volen salvar el govern".

I bé, els liberals, que són el nucli polític més antiflamenc de Bèlgica, fidels a la seva història varen demanar el manteniment dels cursos en francès i provocaren la caiguda del govern.

Sigui quin vulgui el desllorament de la crisi ministerial — i liberals i catòlics es posaran novament d'acord per continuar governant — cal subratllar una cosa important: cada pas que vulguin fer endavant els flamencs els ha de costar cada dia un esforç més gran.

I és que el principal enemic de les seves reivindicacions és el propi principi de l'Estat belga en la seva forma actual.

Tothom sap que sortit aquest Estat de la revolució feta per valons i brussel·lesos per escapar a l'hegemonia neerlandesa, les primeres disposicions del Govern provisional foren, precisament, d'esborrar tot vestigi del pas de la cultura holandesa. Així la primera disposició proclamà el francès com a idioma oficial del govern, i més tard convertiren la Universitat de Gant fundada per Guillem I d'Orange en Universitat francesa.

Troblem una prova de l'esperit que animava els dirigents de llavors en unes cartes del membre del Govern Provisional, Charles Rogier, un francès naturalitzat belga.

En una d'elles deia: "Els principis fonamentals d'una bona administració estan basats en l'ús exclusiu d'un sol idioma, i és evident que la sola llengua dels Belgues ha d'ésser el francès. Per arribar a aquest resultat, cal que tots els càrrecs civils i militars siguin confiats a valons i luxemburguesos: d'a-

questa manera, privant els flamencs temporalment dels avantatges d'aquests empleus estaran obligats a aprendre el francès i així, a poc a poc, anirem destruint l'element germànic existent a Bèlgica".

I en un altra adreçada a Lord Palmerston encara era més precís: "Els esforços del nostre govern tendeixen a la destrucció de la llengua flamenca per tal de preparar la fusió de Bèlgica amb la nostra gran pàtria, França".

Veus ací el programa que han anat desenvolupant els nuclis afrancesats que vénen a ésser els valons, els quals han trobat el camí fàcil, tenint en compte la davallada formidable que havia fet l'esperit públic a Flandes després de les malvestats sofertes segle darrera segle i provinents de tota mena d'opressors.

Així, en la lluita política actual hi ha veritablement — com feia assenyadament observar l'altre dia Rovira i Virgili — una evident lluita de cultures. Francesisme contra germanisme. L'esperit de Richelieu i Mazarín complotant per a repartir-se Flandes i la visió política de Carles V fent adoptar per la Dieta d'Augsburg el seu projecte de creació del Cercle de Borgonya, encloent-hi l'Estat dels Països Baixos.

Posseint ara l'ensenyament primari en la llengua materna, és lògic que els flamencs demanin la seva Universitat. Des dels medis obrers als medis nacionalistes flamencs, tothom està d'acord en aquest punt. Tothom menys els valons que no en tenen prou amb les Universitats d'expressió francesa a Lieja, Brusselles i cursos desdoblats en francès a la de Luvaina.

L'oposició dels valons és tan irreductible en aquest punt que mai no han deixat passar cap projecte de llei que tendeixi a la flamenquització integral. Va ésser en 1922 que es va fer un petit pas creant el sistema Nolf que consisteix en el desdoblament de cursos en francès i neerlandès. Així i tot la concessió per minsa que fos va fer reaccionar els elements afrancesats, i varen obtenir de l'Estat la creació del Institut d'Alts Estudis on s'ensenya exclusivament en francès, i que ve a ésser la màquina de guerra posada en front de la Universitat.

Obtindran els flamencs plena satisfacció en l'actual legislatura? Hi ha serio-

(Acaba a la pàg. 6)